

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 16Co/287/2018
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6117221405
Dátum vydania rozhodnutia: 30. 05. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Ivica Hanusková
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2019:6117221405.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Banskej Bystrici v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Ivica Hanuskovej a sudcov Mgr. Štefana Baláža a JUDr. Alexandra Mojša v právnej veci žalobcu Prima banka Slovensko, a. s., so sídlom Hodžova 11, Žilina, IČO: 31 575 951, proti žalovanému X. W., nar. XX. XX. XXXX, bytom X. X., U. XXXX/XX, v konaní o zaplatenie 2.083,35 € s príslušenstvom, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Banská Bystrica č. k. 17Csp/145/2017-76 zo dňa 29. 05. 2018, takto

rozhodol:

I. Rozsudok okresného súdu vo výroku, ktorým návrh žalobcu vo zvyšku zamietol (výrok II.) a vo výroku o náhrade trov konania (výrok III.) **p o t v r d z u j e .**

II. Výrok, ktorým okresný súd žalovanému uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 2.083,35 € s príslušenstvom (výrok I.) **z o s t á v a n e d o t k n u t ý .**

III. Žalovanému náhradu trov odvolacieho konania **n e p r i z n á v a .**

o d ô v o d n e n i e :

1. Napadnutým rozsudkom okresný súd uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 2 083,35 € spolu s 5 % úrokom z omeškania ročne od 15. 06. 2017 až do zaplatenia, úrok vo výške 114,57 €, úrok z omeškania vo výške 3,18 € a poplatok za poistenie vo výške 8,76 € v lehote 3 dní od nadobudnutia právoplatnosti tohto rozhodnutia a vo zvyšku žalobu zamietol.

2. Okresný súd mal na základe vykonaného dokazovania za preukázané, že žalobca dňa 17. 10. 2012 uzavrel so žalovaným úverovú zmluvu, na základe ktorej žalovanému poskytol bezúročný úver vo výške 4.900,- € (ďalej v texte „zmluva o úvere“). Predmetnú zmluvu okresný súd posúdil ako zmluvu spotrebiteľskú, pretože je typickou tzv. formulárovou zmluvou, a preto je potrebné pre jej posúdenie okrem Obchodného zákonníka aplikovať aj ust. § 52 a nasl. Občianskeho zákonníka a ustanovenia zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch v znení platnom ku dňu uzavretia zmluvy (ďalej v texte „zákon č. 129/2010 Z.z.“). Vzhľadom k tomu, že žalovaný skutkové tvrdenia a výšku dlžnej sumy ako istiny 2.083,35 € nepoprel, okresný súd považoval zaplatenie sumy 2.083,35 € za nesporné, a preto v tejto časti návrhu žalobcu vyhovel a žalovaného zaviazal na zaplatenie sumy v tomto rozsahu. Žalobca sa podanou žalobou zároveň domáhal zaplatenia dohodnutých úrokov vo výške 114,57 € a to do zosplatenia úveru. Súd aj v tejto časti návrhu žalobcu vyhovel, žalovaný výšku úroku nespochybnil, preto súd žalovaného zaviazal na zaplatenie úrokov z úveru vo výške 114,57 € do zosplatenia úveru, t. j. do 14. 06. 2017.

3. Okresný súd ďalej priznal žalobcovi úrok z omeškania z neuhradených dohodnutých splátok po ich splatnosti do zosplatenia (do 14.06.2017), ktoré kapitalizoval v celkovej sume spolu vo výške 3,18 €.

4. Vo zvyšnej časti však súd žalobe nevyhovel, žalobu zamietol v rozsahu dohodnutého úroku vo výške 15,90 % ročne zo sumy 2.083,35 € od 15. 06. 2017 až do zaplatenia, t. j. v období po zosplatnení úveru. V tejto časti žalobe nevyhovel s poukazom na uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4 Obo 143/98 ale aj uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky č. k. IV. ÚS 476/2012-14 zo dňa 18. 09. 2012, v zmysle ktorých dohodnuté úroky z poskytnutých prostriedkov patria len do splatnosti dlhu. Zároveň okresný súd poukázal na rozsudok Krajského súdu v Prešove č. k. 6Co/190/2014 zo dňa 30. 06. 2015, ktorý uviedol, že k predčasnému zosplatneniu záväzku spotrebiteľa dochádza konaním veriteľa a predčasné zosplatnenie úveru predstavuje vo svojej povahe jednostranný sankčný právny inštitút, ktorý umožňuje veriteľovi zmenou záväzku požadovať jednorazové okamžité vrátenie celej požičanej istiny. Veriteľ tak navodil stav, podľa ktorého by sa popreli účinky veriteľom vyvolanej zmeny obsahu záväzku a veriteľ by úroky inkasoval ako keby k zmene záväzku nedošlo a spotrebiteľovi by tak neboli garantované nijaké práva, ktoré mu plynuli zo zmluvy pred veriteľom vyvolanou zmenou záväzku. Takýto stav je preto podľa okresného súdu neprípustný a bol by hrubou nadvládou dodávateľa voči spotrebiteľovi.

5. Úrok z omeškania z nezaplatených úrokov však (do zosplatnenia) okresný súd nepriznal, nakoľko žalobcovi úrok z omeškania z úroku neprislúcha, pretože tým, že dlžník včas nesplatí úroky z istiny, dostáva sa týmto do omeškania s plnením príslušenstva, nie do omeškania s plnením vlastného dlhu (istiny). Právo požadovať od dlžníka príslušenstvo z príslušenstva (úroky z omeškania z dojednaných úrokov) potom veriteľ nemá, pretože ani Občiansky zákonník a ani Obchodný zákonník mu túto možnosť nepriznávajú, teda nestanovujú majetkové sankcie pre prípad omeškania s platením príslušenstva pohľadávky. Zmluvné dojednanie o platení úrokov z omeškania z dohodnutých zmluvných úrokov je podľa § 39 Občianskeho zákonníka neplatné pre rozpor so zákonom. Vzhľadom na skutočnosť, že súd žalobe v celom rozsahu nevyhovel, žalobu vo zvyšku zamietol.

6. O nároku na náhradu trov konania rozhodol okresný súd v zmysle ustanovenia § 255 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej v texte „CSP“).

7. Proti tomuto rozsudku podal v zákonnej lehote odvolanie žalobca, a to proti výroku rozsudku, ktorým súd jeho žalobu v prevyšujúcej časti zamietol. Nestotožnil sa s argumentmi súdu prvej inštancie, v tomto rozsahu považuje rozsudok v napadnutej časti za nesprávny a odôvodňuje odvolanie tým, že rozhodnutie súdu vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 365 ods. 1 písm. h/ CSP).

8. Prioritne žalobca namietal, že nárok na zaplatenie úroku trvá od poskytnutia peňažných prostriedkov až do ich vrátenia, teda aj po predčasnom zosplatnení. V tejto súvislosti poukázal na ust. § 502 ods. 1 a § 503 ods. 3 Obchodného zákonníka a znenie ust. § 497 Obchodného zákonníka. Vychádzajúc z tohto ustanovenia má za to, že obsahom záväzku dlžníka nie je vrátiť len poskytnuté peňažné prostriedky, ale aj úroky, ktoré nemožno stotožňovať s úrokmi z omeškania. Úrok z úveru je nárokom, na ktorý nemá vplyv omeškanie dlžníka, ktoré je skutočnosťou, ktorá zakladá vznik nových sankčných záväzkov dlžníka, samotný vznik nároku na úrok z úveru však neovplyvňuje. Poukázal i na ust. § 506 Obchodného zákonníka a rozhodnutie viacerých odvolacích súdov.

9. Žalobca zdôraznil, že pojem odplaty za dojednanie záväzku poskytnúť úver je treba odlišovať od úrokov z úveru upravených v § 502 Obchodného zákonníka. Dohoda o úrokoch z úveru podľa § 502 Obchodného zákonníka je podmienená tým, že veriteľ na základe zmluvy o úvere peňažné prostriedky dlžníkovi skutočne poskytol, inak by na ich úhradu nemal nárok. Mal by však nárok práve na zaplatenie odplaty s poukazom na § 499 Obchodného zákonníka. Zmluva o úvere uzatvorená podľa § 497 Obchodného zákonníka nemôže byť dohodnutá ako bezúročná, keďže záväzok zaplatiť úroky patrí k pojmovým znakom zmluvy o úvere a je jej podstatnou časťou s poukazom na § 269 ods. 1 Obchodného zákonníka.

10. Rozhodnutie Najvyššieho súdu SR 4Obo 143/98, na ktoré okresný súd poukázal, sa netýka samotného uplatňovania nároku na dohodnutý úrok z poskytnutých peňažných prostriedkov po zosplatnení úveru. Aj pokiaľ ide o uznesenie Ústavného súdu SR IV. ÚS 476/2012, Ústavný súd SR sa v danom prípade nielen že nevyjadril k meritu tohto odvolania, t. j. k úrokom po zosplatnení, ale tak ani nemohol urobiť. Má za to, že tvrdenie, že po zosplatnení úveru veriteľovi už neprislúcha nárok na odplatu za poskytnuté peňažné prostriedky, nemá oporu v právnych predpisoch.

11. Žalobca polemizoval s odkazom okresného súdu na rozhodnutie Najvyššieho súdu Českej republiky 33Odo 657/2005. Nestotožnil sa ani s argumentom súdu, ktorý vykresľuje spotrebiteľa ako dlžníka, ktorý porušuje svoje zmluvné povinnosti následkom nepriaznivého dopadu životných okolností a rovnako nedôvodný je aj argument, že pokiaľ dlžník nie je schopný plniť svoje záväzky, k takejto situácii dochádza z viny veriteľa, ktorý podcenil schopnosti spotrebiteľa splácať úver.

12. K nároku na úrok z omeškania z obchodného úroku žalobca poukázal na fakt, že zmluvné úroky boli vyčíslené pevnou sumou a ako zmluvný úrok naakumulovaný z istiny do dňa zosplatnenia a tento sa ďalej (t. j. po zosplatnení celého dlhu) nenavýšuje. Práve z tohto dôvodu nejde preto podľa žalobcu o rozpor so zásadou anatocizmu, ktorá má zamedziť neodôvodnenému navyšovaniu nárokov veriteľov. Má za to, že požadovaný nárok na úroky z omeškania zo zmluvných úrokov je nárokom, ktorý predpokladá v prípade, keď sa zmluvné úroky stali súčasťou istiny tak, ako v súdnej veci, môže žalobca po práve požadovať aj úrok z omeškania z tejto zvýšenej istiny, teda z dohodnutých úrokov za poskytnutý úver. Navrhol, aby odvolací súd v zmysle § 388 Civilného sporového poriadku rozhodnutie súdu prvej inštancie v napadnutom rozsahu zmenil a vyhovel žalobe žalobcu v plnom rozsahu.

13. Vyjadrenie k odvolaniu nebolo podané.

14. Krajský súd ako súd odvolací (§ 34 CSP) prejednal odvolanie žalobcu viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania v zmysle § 379 a § 380 CSP a bez nariadenia pojednávania v súlade s § 385 ods. 1 CSP (á contrario) rozsudok okresného súdu v napadnutom rozsahu, t.j. vo výroku, ktorým návrh žalobcu vo zvyšku zamietol (výrok II.) a vo výroku o náhrade trov konania (výrok III.) podľa § 387 ods. 1, 2 CSP ako vecne správny potvrdil.

15. Výrok, ktorým okresný súd žalovanému uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 2.083,35 € s príslušenstvom (výrok I.), zostáva nedotknutý.

16. Okresný súd založil svoje rozhodnutie na tom skutkovom a právnom základe, že medzi stranami sporu došlo k uzavretiu zmluvy o úvere dňa 17. 10. 2012, na základe ktorej bol žalovanému poskytnutý úver vo výške 4.900,- €. Nakoľko žalovaný nespĺcal úver riadne a včas, veriteľ - žalobca pristúpil k zosplatneniu úveru ku dňu 14. 06. 2017. Okresný súd priznal žalobcovi zaplataenie sumy 2.083,35 € ako istiny, súčasne priznal žalobcovi zmluvné úroky vo výške 114,57 € do zosplatnenia úveru, t. j. do 14. 06. 2017 a vo zvyšku, t. j. v rozsahu dohodnutého úroku vo výške 15,90 % ročne zo sumy 2.083,35 € od 15. 06. 2017 až do zaplataenia, t. j. po zosplatnení úveru nevyhovel a žalovaného nezaviazal na zaplataenie dohodnutého úroku vo výške 15,90 % po predčasnej splatnosti úveru. Odvolací súd sa s právnym záverom okresného súdu, podľa ktorého dohodnuté úroky z poskytnutých prostriedkov patria len do splatnosti dlhu, stotožňuje. V tomto rozsahu poukazuje na odôvodnenie napadnutého rozhodnutia v bode 29 a na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia uvádza nasledovné:

17. Odvolací súd poukazuje na skutočnosť, že v sporoch, kde sa jedná o spotrebiteľa, je potrebné vychádzať z poslednej vety ods. 2 §-u 52 Občianskeho zákonníka, v zmysle ktorého na všetky právne vzťahy, v ktorých účastníkom je spotrebiteľ, sa vždy prednostne použijú ustanovenia Občianskeho zákonníka, aj keď by sa inak mali použiť normy obchodného práva. Okresný, ale ani odvolací súd preto nemohol prihliadať na argumentáciu žalobcu aplikujúc ustanovenia a normy obchodného práva, vrátane § 503 ods. 3 Obchodného zákonníka, vzhľadom na ust. § 52 ods. 2 veta tretia Občianskeho zákonníka. Ak žalobca argumentuje, že zo žiadneho ustanovenia nevyplýva okolnosť, že po vyhlásení predčasnej splatnosti úveru žalobca nemá nárok na dohodnuté zmluvné úroky, odvolací súd konštatuje, že zo žiadneho ustanovenia Občianskeho zákonníka nie je možné vyvodiť v prípade omeškania dlžníka s plnením peňažného dlhu a po následnom zosplatnení úveru oprávnenie veriteľa voči dlžníkovi na zmluvné úroky účtované od predčasného zosplatnenia až do faktického vrátenia finančných prostriedkov. Vychádzajúc z prednosti Občianskeho zákonníka pred ust. § 506 Obchodného zákonníka, ktorá vyplýva už zo spomínanej poslednej vety §-u 52 ods. 2 Občianskeho zákonníka tak možno uzatvoriť, že v prípade, ak je zmluva o úvere zároveň zmluvou spotrebiteľskou, ktorá skutočnosť nebola sporná, povinnosť splatiť úroky za poskytnutie peňažných prostriedkov aj po splatnosti pohľadávky až do vrátenia poskytnutých prostriedkov zo zákona nevyplýva. Okresný súd však poukázal na to, že predčasným zosplatnením úveru nastal stav, kedy spotrebiteľ už nemá právny titul mať peňažné prostriedky u seba a tieto užívať, a teda niet dôvodu ani na to, aby veriteľ inkasoval úroky, ktoré by mu patrili výhradne za stavu oprávnenej držby prostriedkov spotrebiteľa. V opačnom prípade by bol

založený krajne nespravodlivý a ústavne nekonformný stav, kde spotrebiteľ by bol vystavený všetkým sankčným mechanizmom vynútenia povinnosti a plnenia a veriteľ by naďalej inkasoval úroky zo sumy, ktorú by spotrebiteľ na výzvu nevrátil.

18. Zosplatnenie ako jednostranný právny úkon veriteľa zásadne mení pôvodne dohodnutý úverový vzťah a zmluvné úroky a úroky z omeškania sú síce obe príslušenstvom pohľadávky, ale majú odlišné funkcie, ktoré zmluvné úroky sú odmenou (cenou) za užívanie istiny a úroky z omeškania predstavujú zákonom stanovenú sankciu za omeškanie s platením istiny a na rozdiel od zmluvných úrokov ich môže veriteľ požadovať, aj keď neboli dojednané. Aj podľa názoru odvolacieho súdu len do oprávnenej držby požičaných finančných prostriedkov, a teda do zosplatnenia celého úveru možno požadovať úrok z úveru a po zosplatnení pohľadávky má veriteľ (žalobca) právo iba na úrok z omeškania a nemá nárok na zmluvne dojednaný úrok. V tomto kontexte odvolací súd poukazuje aj na rozhodnutie Ústavného súdu SR sp. zn. IV. ÚS 476/2012-14, ako aj R 55/1996 ZSP, v zmysle ktorého úroky vo výške dohodnutej pri poskytnutí úveru patria do splatnosti úveru.

19. Jednorázovým zosplatnením úveru veriteľom vzniká spotrebiteľovi povinnosť jednorazovo vrátiť sumu požičaného úveru, navýšenú o kapitalizované úroky ku dňu zosplatnenia a počnúc prvým dňom omeškania spotrebiteľa už ide o stav založený jednostranným predčasným zosplatnením úveru, s ktorým sa spájajú sankcie, keďže spotrebiteľ je v omeškaní s vrátením uvedenej sumy (§ 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka). Ak napriek tomu existuje zmluvné dojednanie, ktoré s uvedeným stavom spája aj nárok na zmluvné úroky, teda na odplatné nároky patriace len pre prípad splácania úveru v splátkach, je takéto dojednanie podľa § 52 ods. 2 Občianskeho zákonníka, resp. podľa § 53 ods. 1 a 5 Občianskeho zákonníka absolútne neplatné. Ide o dojednania, ktorými by na ťarchu spotrebiteľa dochádzalo k jeho dvojnásobnému zaťaženiu, a to jednak v podobe úrokov z úveru, ako aj úrokov z omeškania, čo by spôsobovalo značnú nerovnováhu vo vzťahu medzi účastníkmi zmluvy, a to napriek tomu, že dohoda o splatení úveru formou splátok zanikla a došlo k zmene spôsobu splatenia úveru, ako dôsledku sankcie zo strany veriteľa. Dlžník v prípade zosplatnenia úveru už nemá po zosplatnení povinnosť splatiť úroky z úveru, stráca však možnosť výhody splátok, je povinný zaplatiť celý dlh naraz a skôr, ako bolo dojednané. Ak by okrem toho bol povinný naďalej platiť aj po zosplatnení úroky z úveru, došlo by k zhoršeniu postavenia spotrebiteľa dvojnásobným úrokovým zaťažením, ktoré Občiansky zákonník neumožňuje. Z ust. § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka totiž vyplýva, že pokiaľ ide o omeškanie s plnením peňažného dlhu, má veriteľ právo požadovať od dlžníka popri plnení už len úroky z omeškania.

20. Pre prípad výskytu akýchkoľvek pochybností ohľadne výkladu problematiky nároku na zmluvné úroky po vyhlásení predčasnej splatnosti spotrebiteľského úveru zo strany veriteľa poukazuje odvolací súd tiež na povinnosť vykladať právne normy v otázke spotrebiteľských zmlúv v prospech spotrebiteľa (§ 52 ods. 2 Občianskeho zákonníka).

21. Odvolací súd dopĺňa, že uplatnený nárok žalobcu vyplýva zo spotrebiteľského nároku, pričom spotrebiteľské právo a jeho úprava v Občianskom zákonníku je dôsledkom transpozície smerníc EÚ týkajúcich sa ochrany spotrebiteľa a vzťah Obchodného a Občianskeho zákonníka v spotrebiteľských vzťahoch je riešený vo viacerých rozhodnutiach súdov Slovenskej republiky spôsobom, ktorý sa postupne vyvíja smerom k dôslednejšej ochrane spotrebiteľa.

22. K aplikácii predpisov o ochrane spotrebiteľa na tzv. absolútne obchody sa vyjadroval Ústavný súd Slovenskej republiky už v rozhodnutí zo dňa 19. 06. 2013, č. k. I ÚS 402/2013-10, ktorým odmietol pre zjavnú neopodstatnenosť sťažnosť sťažovateľa vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu aj inú právnu ochranu podľa článku 46 ods. 1 Ústavy SR a práva na spravodlivé súdne konanie podľa článku 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd vo veci, kde odvolací súd vzťah z úverovej zmluvy posudzoval ako vzťah spotrebiteľský. Odvolací súd sa teda stotožňuje so záverom súdu prvej inštancie v tom, že na prejednávajúcu vec je potrebné aplikovať ustanovenia Občianskeho zákonníka takým spôsobom, že majú prednosť pred ustanoveniami Obchodného zákonníka, na ktoré poukazoval v odvolaní žalobca.

23. Aj podľa názoru odvolacieho súdu len do oprávnenej držby požičaných finančných prostriedkov a teda do zosplatnenia celého úveru možno požadovať úrok z úveru a po zosplatnení pohľadávky má veriteľ (žalobca) právo iba na úrok z omeškania, a nemá nárok na zmluvne dojednaný úrok. V tomto kontexte odvolací súd poukazuje aj na rozsudok Krajského súdu v Košiciach č. k. 2Co 224/2015 zo dňa

09. 06. 2016, rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4Obo 143/98 - ZSP 43/2000, 4Obo 95/2000 - ZSP 42/2001, ZSP 55/1996 a rozhodnutie Ústavného súdu SR sp. zn. IV. ÚS 476/2012, ako aj rozhodnutie Krajského súdu Prešov č. k. 19Co 4/2017 zo 16. 02. 2017, v ktorom odvolací súd konštatuje, že niet kogentnej úpravy o úrokoch popri úrokoch z omeškania, zákon reguluje úroky za úver bez časovej úpravy, a preto dohoda o takýchto úrokoch je odklonom od dispozitívnej úpravy a je nielen v neprospech spotrebiteľa, ale vyvoláva hrubú nerovnováhu v neprospech slabšej zmluvnej strany.

24. Na záver odvolací súd dopĺňa, že samotným východiskom spotrebiteľskej ochrany je postulát, podľa ktorého sa spotrebiteľ ocitá vo fakticky nerovnom postavení s profesionálnym dodávateľom a to s ohľadom na okolnosti, za akých dochádza ku vzniku záväzku, s ohľadom na väčšiu profesionálnu skúsenosť dodávateľa, jeho lepšiu znalosť práva, ľahšiu dostupnosť právnych služieb a konečne so zreteľom na možnosť stanovovať zmluvné podmienky jednostranne cestou formulárových zmlúv. Zákonodarca sa preto pokúsil vyrovnať túto faktickú nerovnosť cestou práva a to formou obmedzenia autonómie vôle. Súkromné právo garantuje každému, čo najširšiu mieru možnosti slobodného jednania, avšak práve preto, že ju garantuje každému, musí ju zároveň u niektorých obmedziť, aby bola zaručená všetkým. Zo stretu autonómie vôle a z idey rovnosti potom vyplýva ochrana slabšej zmluvnej strany, a to s cieľom dosiahnutia vyváženej pozície, teda spravodlivosti, ekvity, či rovnováhy zúčastnených záujmov. Vo vzťahoch, v ktorých vystupujú strany, ktorých pozície sú značne nerovnovážne (napr. vzťahu dodávateľa so spotrebiteľom), sa nemožno uspokojiť s tým, že obom stranám budú poskytnuté rovnaké právne prostriedky, teda formálna rovnosť, lebo v skutočnosti nerovnosť východzích prostriedkov spôsobuje i nerovnosť vo výsledku samotnom. Riešenie tejto situácie je potom možné vidieť v nerovnovážnej úprave subjektívnych práv a povinností účastníkov súkromnoprávného vzťahu tým, že slabšej zmluvnej strane (typicky spotrebiteľovi) je priznaných viac práv a silnejšej zmluvnej strane (dodávateľovi) je uložených viac povinností. Účelom danej právnej úpravy je teda snaha o dosiahnutie skutočnej rovnováhy tým, že budú právne vyrovnané východiskové ekonomické informačné a iné rozdiely, ktoré medzi stranami panujú, inak povedané, aby bolo možné rovnosť dosiahnuť, je nutné nerovnosť východzích pozícií korigovať zákonnou úpravou práv a povinností. Okrem uvedenej úpravy práv a povinností možno navyše od dodávateľa vyžadovať, aby sa vo vzťahu k spotrebiteľovi choval vo všeobecnosti poctivo. Pokiaľ týmto spôsobom dodávateľ nepostupuje, spreneverí sa dôvere druhého účastníka zmluvného vzťahu v poctivosť jednania dodávateľa a takémuto nepoctivému jednaniu nemožno poskytnúť právnu ochranu (porovnaj napr. § 265 Obchodného zákonníka, § 3 Občianskeho zákonníka alebo § 4 ods. 8 zákona č. 250/2007 o ochrane spotrebiteľa).

25. Vzhľadom na vyššie uvedené preto odvolací súd v rozsahu, v ktorom súd žalobu zamietol, vo vzťahu k nároku žalobcu na zaplatenie zmluvného úroku z úveru po predčasnej splatnosti, t. j. od 15. 06. 2017 až do zaplatenia podľa § 387 ods. 1, 2 CSP potvrdil.

26. Odvolací súd sa stotožňuje aj s právnym záverom okresného súdu, pokiaľ tento uviedol, že úrok z omeškania z nezaplatených úrokov nemožno priznať, nakoľko žalobcovi úrok z omeškania z úroku neprislúcha, pretože tým, že dlžník včas nespláti úroky z istiny, dostáva sa týmto do omeškania s plnením príslušenstva, nie do omeškania s plnením vlastného dlhu. Odvolací súd na doplnenie uznáva, že rozhodnutie, na ktoré žalobca poukazuje v odvolaní, a to Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 14Co/542/2016 zo dňa 13. 06. 2017 konštatuje, že hoci Obchodný ani Občiansky zákonník neupravujú majetkové sankcie pre prípad omeškania s platením príslušenstva pohľadávky, právo zmluvných strán dohodnúť sa, že dojednané úroky sa stanú súčasťou istiny, dotknuté tým nie je, a teda následne nie je tým dotknuté ani právo veriteľa požadovať, aby dlžník v prípade omeškania s platením takto zvýšenej istiny o dohodnuté úroky zaplatil veriteľovi aj dohodnutú alebo zákonom stanovenú sadzbu úrokov z omeškania. Uvedený právny záver je však platný len v takom prípade, keď sa zmluvné úroky stali súčasťou istiny na základe dohody zmluvných strán. Žalobca v konaní netvrdil a uvedené, a to zdôrazňuje i odvolací súd, neuvádza ani ako odvoláciu námietku, že by okresný súd neakceptoval dohodu medzi ním a žalovaným ako spotrebiteľom spočívajúcu v tom, že sa zmluvné úroky stávajú súčasťou istiny. Takéto skutkové tvrdenia z odvolania žalobcu nevyplývajú a tento v odvolaní poukázal len na fakt, že zmluvné úroky boli vyčíslené pevnou sumou ako zmluvný úrok naakumulovaný z istiny do dňa zosplatenia a tento sa ďalej nenavýšuje. Uvedený zmluvný úrok tak, ako poukazuje naň odvolateľ, bol vyčíslený pevnou sumou 114,57 € a uvedený zmluvný úrok do predčasnej splatnosti bol žalobcovi i riadne priznaný. Navyiac okresný súd priznal žalobcovi aj úrok z omeškania z neuhradených dohodnutých splátok po ich splatnosti do zosplatenia (do 14.06.2017), ktoré žalobca kapitalizoval v celkovej sume 3,18 €, teda zo splátok, ktorá každá z nich obsahovala v sebe zmluvný úrok z úveru. V takom prípade, do

vyhlásenia predčasnej splatnosti došlo k priznaniu úroku z omeškania zo splátok, ktoré zmluvný úrok obsahovali, a priznaním ďalších úrokov z omeškania zo sumy 114,57 € , ktorá predstavuje zmluvné úroky do vyhlásenia predčasnej splatnosti, by boli priznané úroky z úrokov.

27. Z odvolania ďalej nevyplýva, že by okresný súd nesprávne vyložil skutkové tvrdenia žalobcu, pretože žalobca netvrdil, že zmluvné úroky sa stali súčasťou istiny, naopak sám žalobca uplatňoval sumu istiny do predčasnej splatnosti zvlášť vo vzťahu k zmluvným úrokom taktiež vyčísleným ku dňu vyhlásenia predčasnej splatnosti úveru. Odvolací súd uznáva, že nie je možné vylúčiť, aby si zmluvné strany pri peňažnej pôžičke dohodli úroky aj za dobu, po ktorú bude istina dlžníkom skutočne užívaná, teda aj za dobu, v ktorej sa dlžník príp. ocitne v omeškani so splnením svojho záväzku, nakoľko istinu v dohodnutej lehote splatnosti veriteľovi nevráti. Tomuto záveru zodpovedá aj to, ako sú v právnej teórii a v rozhodovacej praxi súdov všeobecne ponímané inštitúty zmluvných úrokov a úrokov z omeškania, ktoré sú síce oboje príslušenstvom pohľadávky, avšak majú odlišné funkcie a treba ich odlišovať. Zatiaľ čo zmluvné úroky sú odmenou za užívanie istiny, úroky z omeškania predstavujú zákonnú sankciu za omeškanie s platením istiny a na rozdiel od zmluvného úroku ich môže veriteľ požadovať, pokiaľ neboli dohodnuté. Uzavretie takejto dohody z obsahu spisu nevyplýva. K záveru, že dohodnuté úroky sa nestávajú súčasťou istiny, a preto sa ďalej neúročia, sa v právnej teórii na základe rovnakých východísk prihlásili napr. Jehlička, O., Švestka, J., Škárová, M. a kol., Občanský zákoník, Komentár, 8. vydání, Praha C. H. Beck, 2003, str. 675. Tým ale nie je dotknuté právo účastníkov dohodnúť sa v medziach zmluvy o úvere, že dohodnuté úroky sa stanú súčasťou istiny, že k nej podľa dohody účastníkov budú pričítané, čo by civilné plody peňazí a následne potom právo veriteľa požadovať, aby dlžník pre prípad omeškania s platením takto zvýšenej istiny platil dohodnutú alebo zákonom stanovenú sadzbu úroku z omeškania. Uvedené však nič nemení na skutočnosti, že sa tak opäť úročí len istina, a nie príslušenstvo pohľadávky. Dohoda o tom, že úroky sa stávajú súčasťou istiny, nebola žalobcom ani v odvolaní predložená a vo vzťahu k týmto skutočnostiam žalobca žiadne skutkové tvrdenia neuvádzal.

28. Odvolací súd pre úplnosť uvádza, že žalobca zrejme vo viacerých hromadne podaných odvolaniach uvádza námietky voči dôvodom rozhodnutia, ktoré v rozhodnutí ani nie sú uvedené. Napr. polemizoval s odkazom okresného súdu na rozhodnutie Najvyššieho súdu Českej republiky 33Odo 657/2005, na ktoré okresný súd neodkázal. Nestotožnil sa ani s argumentom súdu, ktorý vykresľuje spotrebiteľa ako dlžníka, ktorý porušuje svoje zmluvné povinnosti následkom nepriaznivého dopadu životných okolností a rovnako nedôvodný je aj argument, že pokiaľ dlžník nie je schopný plniť svoje záväzky, k takejto situácii dochádza z viny veriteľa, ktorý podcenil schopnosti spotrebiteľa splácať úver, ktoré závery z napadnutého rozhodnutia nevyplývajú.

29. Odvolací súd sa preto stotožňuje s právnymi závermi okresného súdu, v dôsledku čoho rozsudok okresného súdu vrátane súvisiaceho výroku o náhrade trov konania, ktorý nebol konkrétnymi dôvodmi odvolaním napadnutý, avšak ide o výrok závislý, potvrdil.

30. O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd v zmysle § 396 ods. 1 CSP v spojení s § 255 ods. 1 CSP, podľa ktorého súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci. Žalobca v odvolacom konaní nebol úspešný, preto nemá nárok na náhradu trov odvolacieho konania. Nárok na náhradu trov odvolacieho konania vznikol žalovanému ako v plnom rozsahu úspešnému v odvolacom konaní, ktorému však trovy odvolacieho konania nevznikli. Ak strane podľa obsahu spisu žiadne trovy nevznikli, je v súlade s článkom 17 základných princípov CSP zakotvujúcim procesnú ekonómiu rozhodnúť priamo tak, že sa jej nárok na náhradu trov konania nepriznáva (viď uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 7Cdo 14/2018 zo dňa 28. 02. 2018).

31. Toto rozhodnutie prijal senát odvolacieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.
Toto rozhodnutie prijal senát odvolacieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) CSP (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 CSP nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 CSP).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania (t.j. ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje a podpis) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a

ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).